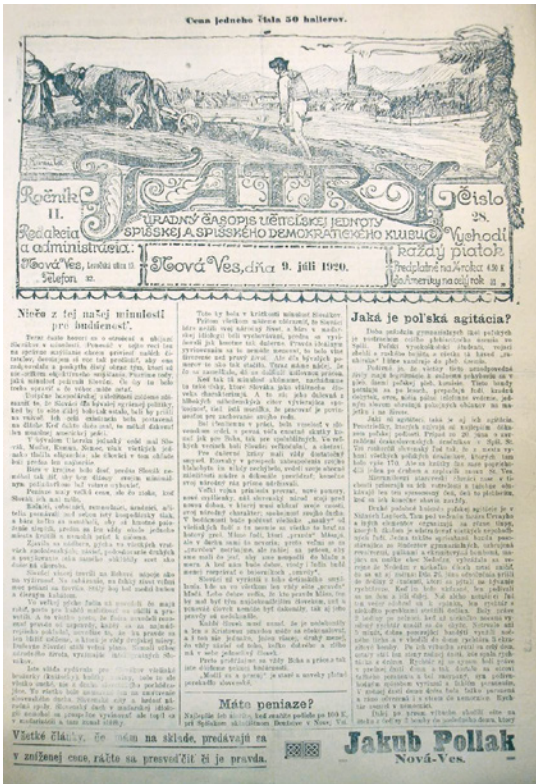

TATRY (1919 – 1922)

Ján DŽUJKO

Po vzniku Československej republiky došlo k postupnému rozvoju slovenského novinárstva na východnom Slovensku. Mnohé periodiká, ktoré tu začali vychádzať boli priekopníkmi slovenskej tlače v danom meste či regióne. Jedným z nich bol aj časopis *Tatry*, ktorý sa stal prvým po slovensky písaným periodikom vydávaným na Spiši.

Tatry začali vychádzať v Spišskej Novej Vsi 8. februára 1919 s podtitulom *Uradný časopis národného výboru Spišskej župy*. Zo začiatku sa tlačili v kníhtlačiarstvom podniku Szepesi Lapok. Vydával ich Národný výbor Spišskej župy týždenne na 4 – 16 stranách. Zodpovedným redaktorom bol Elemír Vollaý, neskôr Jozef Hanula. Cena novin bola 30 halierov, postupne sa však zvyšovala, až v roku 1922 stál výtlačok 1 korunu. V časopise sa v priebehu jeho existencie ustálili pravidelné rubriky:

Besednica, Domáce zvesti, Drobné oznamy, Hospodárske a domáce rady, Hospodárstvo, Chýry, Literatúra, Odkazy redakcie, Šport a turistika, Úradné oznamy, Zdravotníctvo, Zo zahraničia, Žarty.

Už v úvodnom čísle *Tatier* naznačil Ján Rumann dva dôvody, prečo bolo potrebné vydávať tieto slovenské noviny. Prvým bolo to, aby bolo zrejmé, že na Spiši nežili len Maďari a Nemci, ale aj Slováci, ktorí boli schopní vydávať vlastné noviny, presadzujúce ich národné záujmy. Druhým dôvodom vydávania periodika bola skutočnosť, že malo prispieť k šíreniu osvety a vzdelávania čitateľov slovenskej národnosti. Už v programových príspevkoch tak *Tatry* nabádali čitateľov k tomu, aby sa hrdo hlásili k slovenskej národnej identite a nepochybovali o svojej národnej príslušnosti.

Situácia na východnom Slovensku, predovšetkým na Spiši, ktorej sa periodikum venovalo po roku 1918, však nebola ideálna. V niektorých úradoch, školách, kostoloch naďalej zotrvali Maďari, Nemci a maďaróni, brániaci presadzovaniu slovenského národného povedomia a československej štátnosti. Podobne sa správali aj niektorí majitelia obchodov, trafik, reštaurácií a kaviarní. Noviny kriticky vnímali najmä úradníkov, učiteľov, vojakov, kňazov, ktorí podľa nich naďalej reprezentovali, staré pomery“ a nazývali ich, revolučnými živlami“. Priznávali, že časť z, bývalých pohoničov“ musel štát prevziať, avšak tento stav považovali za dočasný. Vyčítali im

hlavne to, že rozprávali po maďarsky, odmietali prijať slovenský jazyk, organizovali sa v spolkoch, navštevovali vlastné kultúrne podujatia, stávali sa členmi im blízkych politických strán, prostredníctvom ktorých demonštratívne dávali najavo to, že sú maďarskej či nemeckej národnosti a majú negatívny vzťah k novovzniknutej republike. V Slovákoch to potom evokovalo veľmi malú, priam nepatrnú zmenu, čo v nich vyvolávalo neistotu.

Redakcia *Tatier* sa na stránkach novín popri šírení slovenského národného povedomia zaoberala aj politickým, hospodárskym, kultúrnym a spoločenským životom regiónu. To sa snažila skromne doplniť informáciami z domáceho i zahraničného diania. Na periférii jej záujmu nezostávali ani rozličné konflikty medzi slovenskou majoritou a prevažne maďarskou a nemeckou minoritou, ku ktorým dochádzalo práve v súvislosti s vyššie uvedenými snahami.

Tatry zanikli 28. februára 1922. Čitateľom však oznámili, že ďalej budú vychádzať pre roľnícky ľud s názvom *Naša pravda*.

Použitá literatúra:

DŽUJKO, Ján. Prehľad po slovensky písaných novín a časopisov vychádzajúcich na východnom Slovensku v rokoch 1919 – 1938. In *Annales historici Presovienses*, roč. 8, 2008, s. 138 – 154. ISSN 1336-7528.

DŽUJKO, Ján. *Tatry* (1919 – 1922) a formovanie slovenského národného povedomia In *Z dejín knižnej kultúry východného Slovenska* IV. Ed. Marcela DOMENOVÁ. Prešov : Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2013, s. 95 – 122. ISBN 978-80-89614-04-2

KIPSOVÁ, Mária a kol. *Bibliografia slovenských a inorečových novín a časopisov z rokov 1919 – 1938*. Martin : Matica slovenská, 1968. 1074 s.

Tatry (1919 – 1922)